

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 270. An & quella illicita sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

incipit: *passiones*, idque propter immodicos sumptus, quibus in splendorem & apparatus profusus nobiles exhausti alique fideles ab ordinario terræ sanctæ subsidio & assumptione S. Crucis abstraherentur, ut cum Gonz. *in c. 2. h. t. n. 7.* notant A. A. quæ tamen constitutio censuraque in ea contentæ ad instantiam Regis Galliarum, Germaniarumque Principum & Magnatum à Joanne XXII. in *extrav. unic. h. t. revocatæ*, unde hodiecum istiusmodi torneamenta & ludii equestres in nativitate, inauguratione, nuptiis Principum exerceri soliti, Laicis non sunt interdicti, si cum debita moderatione ita instituantur, ut periculum cædis aut gravis vulneris absit, ramethi quandoque casu & per accidens interveniat homicidium aliquod, ita Arg. *cu. extrav. Nav. man. c. 15. n. 9. § 21.* Abb. *in c. 1. h. t. & Barb. ibid. n. 2. & Gonz. n. 6.* Dixi: *Laicis*, quia Clericis præsertim in Sacris Ordinibus & Dignitatibus constitutis, torneamenta utroque modo accepta sunt interdicta. Gonz. *l. c. Sylv. v. Ludus & torneamenta.* Clarus, *v. Ludus.* Tusch, *v. Ludus. concl. 456.* juxta Decretum Concilii Herbipol. celebrati tempore Honorii IV. *can. 4. ubi: hactenus nuda & torneamenta Clericis, qui sunt in dignitatibus, personalibus & Sacris Ordinibus constituti, hoc edicto perpetuo noverint interdicta, item juxta Decretum Concilii Salisburgensis.*

Quest. 268. Quenam pœne statuta excentibus torneamenta?

1. Resp. Primò: Pœnæ pugnantium in torneamenti primi generis est, quòd si quis in eis occumbat, occisor veri homicidii & pœnarum illius utroque jure statutarum sit reus. Host. *in sum. h. t. n. 3.* Pirh. *h. t. n. 2.* Wiestn. *n. 3.* Reiffenst. *n. 6.* occisus verò Laicus, etsi ei ante obitum non negentur Ecclesiæ Sacramenta, mortuo tamen denegatur sepultura Ecclesiastica, juxta expressum textum *c. 1. h. t.* illi verò, qui non ex animo in iis pugnandi accesserunt, sed alio fine, etiam curiositatis, spectatores illis assistunt, casu, quo ibidem ex infortunio pereant, sepultura Ecclesiastica non privantur.

2. Resp. Secundò: Clericis exercentibus torneamenta primi generis, si quis in iis occubuerit, in pœnam statuitur privatio oblationum & orationum publicarum, per *Can. quicumque Clericus. 3. q. 4.* non tamen privato sepultura ecclesiasticæ. In torneamentis verò posterioris generis pugnantibus statuitur excommunicatio per Concil. Salisburg. ut referente Gonz. *l. c. n. 6. § 11.* Wiestn. *h. t. n. 5.* Reiffenst. *n. 9.*

TITULUS XIV.

De Clericis pugnantibus in Duello.

Quest. 269. Quid & quotuplex sit duellum?

1. Resp. Duellum sic dictum, quasi bellum duorum, in proprio sensu hujus rubricæ rectè definitur, quòd sit singularis pugna duorum inter se ex condicto suscepta. Host. *in sum. h. t. n. 1.* Sylv. *v. Duellum. n. 1.* Azor. *p. 3. l. 2. c. 5. n. 2.* Pirh. *h. t. n. 1.* & alii communiter. Dicitur græcè: *Monomachia. can. monomachiam. 2. q. 5.* aliud est solenne, quòd sit servatâ formâ & solennitate circa tempus & locum securitatis privilegio munitum (quòd campum francum communiter vocant) adhibitis quoque testibus, quos paternos & secundantes dicunt; aliud privatum, quòd quidem etiam ex condicto statutoque tempore & loco absque tamen aliis solennitatibus circa securitatem loci & patris adhibitis.

Quest. 270. An & qualia duella illicita sint?

1. Resp. Primò in genere: Duellum regulariter loquendo utroque modo acceptum, jure naturali & divino, humano, tam Civili: *l. unic. c. de gladiator.* quàm Canonico. *c. 1. § 2. h. t. can. monomachiam. 2. q. 5.* est illicitum, & prohibitum sub gravissimis pœnis, ut constat ex Trid. *sess. 25. de re-form. c. 19.* ubi: *detestabilis duellorum usus fabricante diabolo introductus, ut eruentâ corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christianorum orbe penitus exterminetur, ubi etiam pœnas subiungit, de quibus paulò post.*

2. Resp. Secundò in speciè: illicitum etiam est in sequentibus casibus. Primò: tam quatenus offertur, quàm quatenus acceptatur ad demonstrandam veritatem & probationem innocentiae seu purgationis criminis, etsi olim ob hanc causam duella fuerint frequentata, etiam quandoque à viris non improbis;

tum quia medium est difficile, & à quo natura humana abhorret; tum quia ineptum ad finem veritatis manifestandæ & purgationis faciendæ, dum scilicet innocens in duello occumbit; cùmque Deus victoriam non promiserit innocenti, neque iustum sit eam ab illo sperare medio tam indebito & atroci, etiam tanquam vanum, superstitiosum & sortilegum, damnantur, juxta Doctrinam D. Tho. 2. 2. q. 95. a. 8. ad 3. *in fine.* & ibi Cajet. & Azor. *cit. c. 5. q. 1.* Sylv. *l. c. Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 3.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 5. ad princ.* Castrop. *tr. 6. d. 5. p. 7. n. 6.* Valent. 2. 2. d. 3. q. 17. p. 1. Suar. *d. 13. de bello. s. ult. n. 1.* Per. Nav. *de rest. l. 2. c. 3. in 2. p. du. 13. n. 296.* Pirh. *h. t. n. 1.* Secundò multò magis illicitum est susceptum in ordine ad ostentandam animositatem, vires & peritiam duellandi, siquidem iniquum est & rectè rationi contrarium pro tam vano fine asumere medium tam atrox & periculosum vitæ & animæ utriusque duellantium. Valent. *l. c. Azor. l. c. q. 4.* Suar. *l. c. Castrop. l. c. n. 5.* Azor. *l. c. q. 2.* Pirh. *l. c.* & alii A. A. paulò antè citati. Arg. *c. 1. de torneamento,* multò minus licitum est duellum ad spectantium animos & oculos oblectandos; cùm nimis atrox & crudele medium sit ad finem tam levis momenti. Azor. *l. c. q. 2.* Sayr. *l. c. n. 14.* Pirh. *l. c.* & alii communiter. Tertiò: assumptum ob vindicandam injuriam privatam, seu ad satisfactionem pro illata injuria accipiendam; tum quia non licet injuriam propriâ autoritate vindicare, *c. nullus. c. de Judas;* tum quia duellum ob eventus incertitudinem est medium ineptum ad reparandam injuriam. Laym. *l. c. n. 3.* Azor. Pirh. *h. t. c. Castrop. l. c. n. 7.* sed neque ob eandem rationem licitum est in bello tam offensivo, quàm defensivo autoritate publicâ instituire duellum, seu vindictam publicam committere uni, Laym. *l. c. n. 3.* citatis Cajet. Valent. Sanch. Quarò: ad determinandam litem civilem; quia nec ad hunc finem est

est medium aptum; cum semper exponatur periculo iustitia causa, & insuper vita propria & aliena, sicutque alia via ad obtinendum hunc finem, nempe transactio partium, sententia Iudicis, vel, si causa postulet, bellum commune seu publicum, adeoque in hoc casu acceptans duellum, non tam est defensor, quam aggressor, Azor. l. c. 9. §. 5. Sayr. Clar. Reg. L. 7. c. 13. n. 14. Laym. l. c. n. 1. vers. altera causa. Pirh. h. t. n. 1. Extenduntque hoc ipsum propter easdem rationes Pirh. cum Azor. & Sayro ad casum, quo non acceptans duellum, non posset alio modo obtinere iustitiam, vel perderet causam suam, quin etiam certò & probabilissimè quis cognosceret, se per calumniam injustè oppresum in iudicio, & non superesse medium aliud evitandæ mortis, vel gravissimæ infamiae aut amissionis honorum, quam offerre, vel oblatum duellum acceptare, neutrum adhuc licere, tenent apud Laym. l. c. n. 1. Abulens. in 1. rog. c. 17. §. ult. Salon. 2. 2. §. 64. a. 3. controu. 3. Contrarium tamen, nimirum licitum esse ob vitæ defensionem, tam offerre, quam acceptare duellum, etiam propriâ autoritate, tradunt Major in 4. d. 15. §. 23. §. 6. arguitur. Nav. c. 11. n. 39. Valent. Tom. 3. §. 17. p. 1. Mol. tr. 3. d. 17. n. 7. Cajet. 2. 2. §. 95. a. 8. causa 4. qui tamen requirit, ut accedat consensus Principis; idem tenet Laym. l. c. n. 2. ed. quòd contra iniquum aggressorem, vel insidiatorem vitæ (qualis est calumniator injustam machinans mortem in iudicio) jure naturali cuivis permessa defensio, qualis etiam est susceptio duelli, etsi autem, ut inquit Laym. malè agat Princeps decernendo vel permettendo in tali casu duellum, innocens tamen duello decernaturus, cum consensu Principis minùs timere debet de scandalo & malo exemplo orituro. Quin imò universim licere offerre & acceptare duellum, non tantum ob defensionem vitæ, sed & honoris & fortunarum, asserunt Pet. Nav. L. 2. c. 3. du. 13. num. 289. Sanch. L. 2. mor. c. 39. n. 7. quod tamen addunt, in tali casu præstare, calumniatorem tollere è medio, quam se duelli periculo committere à paucis admittendum credo. Et certè id tantum non absolutè negat Laym. l. c. n. 2. in fine, dum ait, quòd licet innocentia demonstrari non possit, sit tamen res plena scandali, & pessimi exempli, dum innotescit, hominem de calumnia non convictum per insidias occisum esse. Et si, ut notat apud eundem Less. L. 2. c. 9. d. 8. n. 47. sententia hæc vel scripto, vel ipso facto à viris doctis defenderetur, plures persuasos sibi ab actore injuriam vel calumniam parati, ad eundem clanculum è medio tollendum, facillè aggressuros cum maximo Reipublicæ damno. Quintò, ob honorem proprium defendendum, vitandamque ignominiam ex eo imminentem, quòd vir nobilis tanquam ignarus & timidus oblatum sibi duellum recuset & fugiat, dum non potest deinceps sine rubore comparere coram sociis, non est licita duelli acceptatio, Cajet. l. c. a. 8. Suar. l. c. n. 5. Sanch. l. c. n. 9. Valent. l. c. p. 2. vers. nec secundo. Nav. l. c. 286. Cöninck. d. 32. du. 2. n. 8. Castrop. l. c. n. 8. Pirh. l. c. Azor. l. c. §. 6. provocatus enim ex ista repulsa apud viros honestos & prudentes non facit jacturam honoris. Adde, quòd non liceat alteri mortem inferre, nisi aggressori, ad sui defensionem; acceptatio autem illa duelli non est defensio sui, cum invitans ad duellum non aggreditur honorem, neque cogit ad pugnam, sed suadet, ita Castrop. Secus tamen est in viro nobili, quem alius actu aggreditur; tunc enim per aggressionem patitur vim, quam non tenetur fugâ sibi

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. V.

ignominiosâ declinare, sed potest in vasorem occidere. Azor. Pirh. Castrop. l. c. cit. idem est, dum quis minatur mortem, aut gravem jacturam bonorum, quam certò credit inferendam ab eo, nisi cum illo duellet; licere enim tunc duellum acceptare, quin & illud offerre, docent Sanch. l. c. 8. Valent. l. c. p. 1. vers. talis. Cöninck. l. c. n. 4. Less. L. 2. c. 9. du. 8. n. 49. Castrop. n. 9. ed. quòd tunc non eligat quis absolutè periculum mortis, sed moraliter certum periculum mortis, & amissionem bonorum commutet cum periculo dubio & incerto; quòd si autem injustus invalor vitæ, honoris, fortunarum sub eadem comminatione vellet te inire duellum, non secum, sed cum tertio innocente, non liceret cum eo te non aggrediente duellare eum impetendo, ad salvandam vitam & fortunas tuas, cum non liceat ad ea salvanda innocentem directè occidere; ita videtur probabilissimè sentire Castrop. num. 10. citatis Sylv. v. duellum. §. 2. Tabien. eod. v. §. 3. num. 4. Armill. num. 5. D. Anton. p. 3. tit. 4. c. ult. §. ult. Henriq. quodlib. 5. §. 32. Abul. 1. reg. c. 17. §. ult. contra citatos à te Cajet. l. c. §. 95. a. 8. Nav. de rest. L. 2. c. 3. in p. 2. du. 3. n. 13. §. num. 295. Sanch. in decal. L. 1. c. 39. n. 4.

Quest. 271. In quibus casibus licitum sit, & honestetur duellum?

1. Resp. In sequentibus: Primò, dum duobus reis damnatis ad capitis supplicium promeritum indicitur à Principe duellum, ita, ut ei, qui vicerit, seu superstes manserit, vita condonetur, secundum se & speculativè loquendo, licitum est tale duellum, Major. in 4. d. 15. §. 23. §. quarto argumentor. Azor. cit. c. §. 9. 7. Comito. L. 6. resp. mor. §. 16. Laym. l. c. c. §. n. 1. Pirh. h. t. n. 2. non enim id à jure naturali alienum est, utrumque reorum mortis in alterum constitui ministrum iustitiæ, ad exequendam mortis sententiam; ei autem, qui vicerit, vita à Principe condonetur; quia tamen id ipsum ob adjunctas circumstantias non vacat periculo scandali, neque expediens, neque licitum esse, concedi à Principe, qui tamen, ubi id concesserit, licitum videri acceptare duellum, tum publicæ iustitiæ zelo, tum propriæ vitæ salvandæ gratiâ. De cætero non posse Principem deferre duellum injusto accusatori (intellige necdum tamen de injuria, seu falsitate condemnato) cum reo, neque eum illud acceptare teneri, ex eo deduci videtur, quòd, etsi Princeps nullam irroget injuriam reo, condemnationem debitam commutans in duellum, gravem tamen irrogat injuriam accusatori, cum absque causa legitime probata exponat illum manifesto periculo vitæ, exponi permittat aut decernat; & si accusator liberè in illud periculum consentiat, esto, Princeps non sit injuriosus, est tamen injuriosus Reipublicæ, cujus administrationem gerit, dum absque causa publica & legitima periculo vitæ permittat subditum suum exponi; ita ferè Castrop. l. c. n. 12.

2. Secundo: Licitum est ob bonum Reipublicæ assumptum duellum, dum v. g. ad finendum bellum, bellicæ calamitates, decidendamque controversiam Principum, & pacem conciliandam supremi exercitûs Duces de consensu suorum Principum, puta Regum vel Principum, expediens decernunt, ut totum bellum ad duorum aut paucorum militum certamen revocetur, cum per alterutrius duellantium cædem plurimæ cædes & gravissima damna ex utraque parte evitentur; & ita cum communi tenent Liran. in c. 17. L. 1. Reg. Cajet. cit.

U

a. 8.